

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 17, 24. juli 2018

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Har du styr på din efterafgrødeplan
- Sådan bruges egen udsæd af vintersæd
- Kerb 400 SC godkendt i vinterraps

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henning Frostholm

Så er høsten af korn for alvor i gang og det skal nu afsløres hvor stor skade varmen og tørken har forvoldt. De foreløbige meldinger lyder lige fra misvækst, der ikke kan betale for en mejetærskning, til vandede marker der stort set giver normalt udbytte. Der er også stor forskel på halmmængderne – der er vårbygmarker, hvor halmen nærmest bliver helt knust ved at komme igennem tærskværket og i den anden grøft er der rugmarker, der overrasker med halmmængder over middel. Alt i alt et meget broget billede af årets høst. Når det hele vurderes samlet må vi nok konstatere at høsten bliver noget under middel, måske endda helt nede på 70 – 75 % af et normalt udbytte. De lavere forventning til udbytterne har allerede fået priserne på korn til at stige – det er selvfølgelig en trøst for de planteavlere, der skal sælge kornet, men ikke så heldig for de landmænd, der er kornkøber. Maltbyg er også steget markant i pris. Det skyldes især en formodning om at især proteinindholdet i de fleste bygpartier vil være for høj til at kunne afregnes som maltbyg. Der er dog en chance for at også partier med et lidt højere proteinindhold end de 11,5 %, som normalt er den øvre grænse for maltbygkvalitet, vil kunne afregnes som maltbyg. Så vores anbefaling vil være at gemme den maltbyg, der pt har for højt proteinindhold og se om ikke der kommer et marked for den senere.

Halmpriserne har også været opadgående og der høres nu priser på 25-35 øre pr. kg afhentet på marken. Har du halm til salg eller ønsker du at købe halm, kan det anbefales at kigge ind på SAGROs halmbørs.

Billede 1 Uvandet vårbyg juli 2018 (Foto: Henning Frostholt, SAGRO)

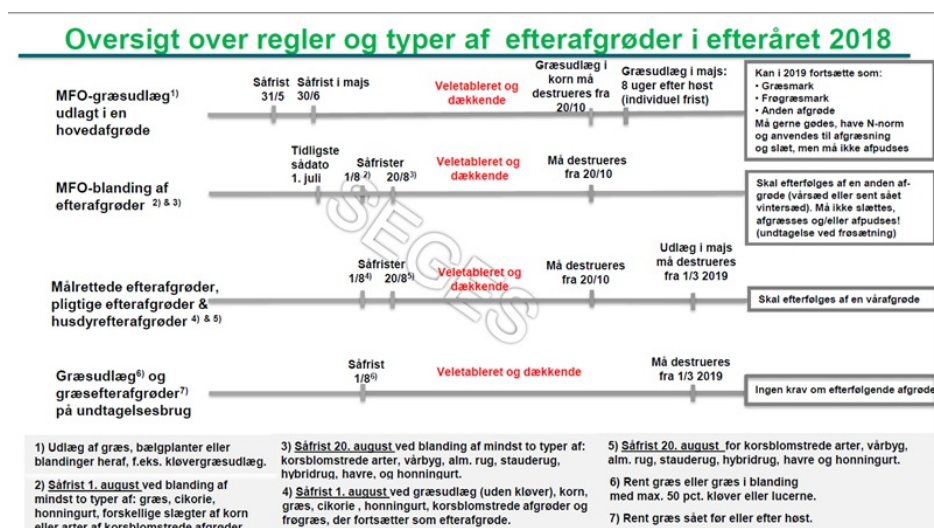
Har du styr på din efterafgrødeplan

Af planterådgiver Henning Frostholt

Da du sidste vinter eller her i foråret fik udarbejdet en markplan for 2018 blev der sandsynligvis også udarbejdet en plan for dine efterafgrøder. Der kan dog være sket meget siden dengang, specielt det ekstreme vejr i sommer kan have indflydelse på efterafgrødeplanen. Det vil derfor være en god idé at få tjekket planen og se om der skal laves ændringer.

Der findes som bekendt 5 typer efterafgrøder: MFO-afgrøder, frivillige målrettede efterafgrøder, pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og 80 %-kravet på undtagelsesbrug.

SEGES har udarbejdet en glimrende oversigt over gældende regler for de forskellige typer af efterafgrøder:

I år skal du især være opmærksom på om den efterafgrøde, i form af græsudlæg udlagt i vårsæden har overlevet sommerens varme og tørke. Hvis det ikke er tilfældet kan der sås 5-8 kg rajgræs i så hurtig som muligt efter høst, eller græsset kan erstattes af en korsblomstret efterafgrøde eller lignende (se muligheder i figuren). En vellykket isåning kræver, at der kommer nedbør i betydeligt omfang. Isåning efter den 20. august giver ikke nogen faglig mening. Isåning af græs i en MFO-efterafgrøde er dog endnu ikke tilladt, da såfristen er 31/5.

Er det planlagt at så efterafgrøder før høst, og er det endnu ikke sket, kan det anbefales at vente til såning efter høst. Etableringssikkerheden er større ved udsåning efter høst, og høsten vil i år med stor sandsynlighed ske så tidligt, at

såning efter høst kan ske rettidigt.

Etablering efter høst vil afhænge af, om der kommer tilstrækkeligt med nedbør. Fagligt set vil etableringen og effekten af en efterafgrøde være tvivlsom, hvis der ikke kommer betydelige nedbørsmængder inden d. 20. august. Dvs. nedbør nok til at efterafgrøderne kan spire og efterfølgende gro – minimum 20-30 mm nedbør og derefter også nedbør sidst i august og i september.

Lovgivning

Kravene til dækning og dokumentation for efterafgrøde kan være forskellig for de forskellige typer af efterafgrøder (MFO, pligtige, målrettede).

Landbrugsstyrelsen har d. 17. juli meddelt, at efterafgrøder som udgangspunkt skal sås uanset vejrlig. For MFO efterafgrøder anføres det, at Landbrugsstyrelsen senere vil vurdere, om der er tale om ekstraordinære omstændigheder, som giver mulighed for at åbne op for en udskydelse af såfristen eller en tilpasning af dækningsgraden af MFO-afgrøderne på markerne mv. For pligtige efterafgrøder skriver Landbrugsstyrelsen, at hvis efterafgrøderne ikke lever op til kravene, må landmanden anvende nedsat kvælstofkvote i 2019, der i lovgivningen indgår som alternativ til efterafgrøder. For frivillige og obligatoriske målrettede efterafgrøder vil støtten ikke blive udbetalt, hvis efterafgrøderne underkendes, men der er mulighed for at ansøge om at fastholde tilskuddet, hvis efterafgrøden er forsøgt udlagt, men ikke tilstrækkeligt fremspiret. Du vil dog få en kvotereduktion uanset, hvis efterafgrøderne ikke er tilstrækkeligt fremspiret. Med hensyn til 80 pct. kravet om græs mv. om efteråret på kvægundtagelsesbrug, vil Miljø- og Fødevareministeriet tage kontakt til EU Kommissionen og drøfte mulighederne for håndtering af udfordringen, hvis tørken fortsætter. Det er fortsat vigtigt, anfører Landbrugsstyrelsen, at græsset er sået, og der er gjort alt for at græsset kan etablere sig så snart vejret tillader det.

Normalt har man haft en administrationspraksis, der godkender efterafgrøder, hvis det kan dokumenteres at der er blevet fulgt de landbrugsmæssige anbefalede retningslinjer for at etablere efterafgrøderne. Det kan derfor være godt, at sikre sig dokumentation i form af fakturaer for eventuelle køb af udsæd af efterafgrøder, maskinstationsarbejde, m.m. og evt. supplere med relevante foto.

Landbrugsstyrelsen har dog meldt ud at de følger udviklingen i tørkesituationen tæt, og hvis vejret ændrer sig, er der stadig mulighed for at græsudlæg og efterafgrøder kan nå at spire.

Sådan bruges egen udsæd af vintersæd

Af planterådgiver Henning Frostholt, kilde: SEGES

Produktion af egen udsæd

Få altid prisen oplyst ved bestilling af certificeret udsæd, således at du kan sammenligne prisniveauet på de udbudte sorter og sikre dig, at udsæden ikke bliver for dyr. En merpris ved køb af certificeret udsæd i forhold til kornprisen på mellem 150 og 200 kr. pr. hkg er et fornuftigt niveau, i hvert fald for de mest gængse sorter. Med dette prisniveau bør du nøje overveje, om der er økonomi i at producere udsæden selv. Rensning og bejdsning på et mobilt anlæg koster til sammenligning 50 - 80 kr. pr. hkg, afhængig af om der er et bejdsbehov og den mængde udsæd, der skal produceres. Hertil kommer din egen arbejds løn, analyser og den forædlerafgift, der SKAL betales til sortsejeren. Besparselsen kan derfor vise sig at være begrænset. I de tilfælde, hvor den certificerede udsæd ikke leveres rettidigt eller i den rigtige kvalitet, øges fordelene ved at producere udsæden selv.

Det er ikke tilladt at benytte egen udsæd af hybrider. Hybrider markedsføres i vinterraps, vinterrug, vinterbyg og i mindre grad af vinterhvede.

Når der bruges egen udsæd, er det væsentligt at planlægge avlen i god tid. Find gerne to eller flere sorter, som ser ud til at være interessante. Køb udsæd til et mindre areal, og opformér din egen udsæd i et område, hvor der ikke er nævneværdige problemer med ukrudt.

Det er meget vigtigt at være omhyggelig i forbindelse med høst, tørring og lagring af korn til egen udsæd, så spireevnen bevares. Kornet bør normalt renses, så ukrudtsfrø og knækkede og små kerner fjernes, ellers kan en gevinst ved egen udsæd sættes til. Omvendt er det muligt at lave udsæd med store kerner, der kvalitetsmæssigt er helt på niveau med

den certificerede udsæd. Den meget vedvarende tørke i år betyder formentligt, at mange kornpartier vil bestå af små og skrumpne kerner. Det er vigtigt at disse kerner renses fra, før partiet bruges til udsæd. Landsforsøg i 2008 viste merudbytter på 3-5 hkg pr. ha i vinterhvede ved at oprense et dårligt parti vinterhvede med en tusindkornsvægt på 33 over et 2,8 mm sold til en tusindkornsvægt på 42. Det er svært at vide, hvad tørken kommer til at betyde for mængden af certificeret udsæd, der er til rådighed, men lavere udbytter og en større frarensningsprocent trækker i retning af mangel. Dog kan der være en del overgemt udsæd, der ikke blev sået pga. det våde efterår, både i grovaren og ude i landbruget.

Du bør kun opformere din egen såsæd i et område, hvor der ikke er problemer med ukrudt og spildplanter. Der må ikke være anvendt glyphosatmidler til kvikbekæmpelse inden høst, da der er en risiko for, at spireevnen har taget skade. Risikoen er størst, hvor glyphosatmidlet er udsprøjtet relativt tidligt.

Når du bruger hjemmeavlet udsæd, SKAL der betales forædlerafgift til sortsejeren. Forædlerafgiften er med til at betale udviklingen af fremtidens sorter. Afgiften varierer efter sort og oplysningsskema kan findes på www.sortsejere.dk. Via oplysningsskemaet indrapporteres antallet af ha, hvor der er sået egen udsæd. Findes den aktuelle sort ikke på listen, kan prisen oplyses af sortsejeren ved henvendelse til denne.

Egen udsæd må kun produceres af korn, der er avlet på bedriften. Egen udsæd må altså IKKE sælges til eller købes hos naboen.

Såsædsanalyser

Ud over den synlige udvælgelse, bør der udtages en såsædsanalyse fra hvert parti af den høstede vare for at sikre, at der ikke er udsædsbårne sygdomme i kornet.

Udtag en prøve, der er repræsentativ for hver af de ønskede partier og sorter. Der skal bruges ca. 300 g korn for at lave analysen. Aflever gerne prøven ved SAGRO, så sørger vi for at bringe analysen til laboratoriet og videresende resultatet til dig. Analyserne tager 8 dage fra laboratoriet har modtaget prøven. Analysen for stinkbrand, der er den mest tabsvoldende af de udsædsbårne sygdomme, tager dog kun 1-2 dage.

Udsædsbårne sygdomme i vinterhvede

Som nævnt er stinkbrand den mest tabsvoldende sygdom, fordi den både forringer udbytte og kvalitet. Fusarium og hvedebrunplet er værst efter fugtige år, hvor der sker smitte fra blade til aks. Fusariumangreb er også værst ved sen høst. Kraftige angreb af disse svampe kan påvirke kernernes spireevne.

Udsædsbårne sygdomme i vinterbyg

I vinterbyg er bygstribesyg og nøgenbygbrand mest tabsgivende. Ligesom i hvede er angreb af fusarium værst i fugtige år og kraftige angreb kan forringe spireevnen.

Tabel 1 Oversigt over hvornår der anbefales bejdsning ved forskellige udsædsbårne sygdomme i vinterhvede og vinterbyg.

Afgrøde	Sygdom	Bejdsbehov ved
Vinterhvede	Spirekadende svampe (Fusarium)	Over 10 % angrebne kerner
	Hvedebrunplet	Over 10 % angrebne kerner
	Fusarium + hvedebrunplet	Over 10 % angrebne kerner
	Hvestinkbrand	Over 10 sporer pr. gram kerne
Vinterbyg	Spirekadende svampe (Fusarium)	Over 15 % angrebne kerner
	Bygbladplet	Over 15 % angrebne kerner
	Bygstribesyg	Over 5 % angrebne kerner
	Nøgen bygbrand	Over 2 % angrebne kerner

Bejdsning – er det så nødvendigt?

Kun hvis en såsædsanalyse viser, at der ikke er udsædsbårne svampe i udsæden, kan udsæden bruges ubejdsset. Her skal man dog være opmærksom på, at der især ved såning under ugunstige forhold (sen såning, mindre godt såbed) kan være en effekt af bejdsningen mod jordbåren smitte af spirekadende svampe, og at man under disse betingelser bør anvende bejdsset udsæd.

Mobile bejdsplanlæg

Nedenfor bringes en oversigt over firmaer, som vi har kendskab til praktiserer rensning og bejdsning af korn i mobile

bejdseanlæg.

Kurt Johansen

Alleen 6

Vester Ulslev

4894 Øster Ulslev

Tlf. 5486 5314

Mobil: 3053 1414

Kører med ét anlæg på Lolland og Falster.

Visti Møller

Gl. Buurholt Hovedgård

Buurholtvej 11

9700 Brønderslev

Tlf. 9645 9199

Kører med flere anlæg til korn over hele landet.

Priserne for rensning, varierer efter mængde og tidsforbrug, men ligger i størrelsesordenen 30-60 kr. pr. hkg.

Merprisen for bejdsning og bejdsemiddel ligger på 20-30 kr afhængig af hvilket middel der anvendes. Kornet kommes i storsække eller leveres løst efter bejdsning.

Billede 2 Mobilt bejdseanlæg (Foto Jens Nygaard Olesen, SAGRO)

Kerb 400 SC godkendt i vinterraps

Miljøstyrelsen har udvidet godkendelsen af Kerb 400 SC til at omfatte vinterraps, og arealbegrænsningen for sprøjtning pr. dag i en række frøafgrøder er fjernet.

Miljøstyrelsen har den 12. juli meddelt, at godkendelsen af Kerb 400 SC er udvidet til at omfatte vinterraps. Vilkårene for den nye godkendelse svarer nogenlunde til de dispensationer, som har været givet de seneste år, dog er behandlingsperioden begrænset til november-december.

Der er ikke længere krav om, at sprøjteføreren under udsprøjtningen skal sidde i en lukket førerkabine med kulfilter, men det vil fortsat være en god ide for at reducere eksponeringen af sprøjteføreren. Tilsvarende er det fortsat godt landmandskab at anvende forholdsvis stor vandmængde med store dråber for at forebygge afdrift til naboarealer.

Samtidig med den udvidede godkendelse er der kommet en begrænsning i anvendelsen af Kerb, idet midlet ikke må anvendes nærmere end 2 meter fra veje, boliger, institutioner og offentlige arealer for at beskytte beboere og forbipasserende.

Endvidere er den hidtidige arealbegrænsning på hhv. 2 og 2,5 hektar for dagligt behandlet areal i en række frøafgrøder fjernet. Der er dog stadig krav om, at der ved behandling i frugtbuske, skove og beplantninger og til planteskolekulturer maksimalt må behandles 2,5 ha pr. dag.